Sveriges Kommuner och Regioner

YTTRANDE

2026-10-16

Vårt dnr:
SKR2026/01373

Ert dnr:
S2026/01304

Arbetsmarknadssektionen
Kenneth Forssell

Socialdepartementet

Bättre förutsättningar för uppföljning av Finsam-insatser (S2026/01304)

Sammanfattning

SKR tillstyrker i huvudsak förslaget att införa en ny lag om behandling av personuppgifter vid uppföljning av rehabiliteringsinsatser som finansieras av samordningsförbund, men påtalar att:

- Den föreslagna sekretessregleringen behöver övervägas ytterligare. Det är inte tillräckligt klargjort och motiverat varför uppgifterna ska omfattas av ett svagare sekretesskydd än det skydd som gäller hos de utlämnande verksamheterna.

- Det behövs en tydlighet i vilka uppgifter som kan bli aktuella att lämna ifrån sig för kommuner och regioner samt att urval av uppgifter ska ske i samråd mellan berörda parter.

- SKR har svårt att ta ställning till föreslagen tidsram om införande 1 juli 2027 då det saknas tydlighet i vilka uppgifter som ska lämnas samt hur det praktiskt ska gå till utifrån kommuner och regioners perspektiv.

SKR anser att utredningen brister i att belysa andra möjliga insamlande myndigheter, till exempel Socialstyrelsen. Den fortsatta utredningen behöver därför kompletteras med ett sådant perspektiv.

SKR vill påtala ett fortsatt behov av en oberoende genomgripande översyn av den finansiella samordningen, för att utveckla ett mer ändamålsenligt arbete och för att säkerställa att de som behöver stöd får det.

Sveriges Kommuner och Regioner
info@skr.se, www.skr.se
Post: 118 82 Stockholm *Besök:* Hornsgatan 20
Tfn: 08-452 70 00 *Org nr:* 222000-0315

SKRs ställningstaganden till utredningens förslag

Allmänna synpunkter

Vikten av att uppgifterna bidrar till utveckling

Det är viktigt att redovisning och analys av insamlade uppgifter görs på ett sådant sätt att den bidrar till utveckling av arbetet för de ingående parterna lokalt, såväl som på nationell nivå. För att förebygga uppbyggnad av lokala system hos respektive part för den egna uppföljningen är det avgörande att parterna kan ta del av Försäkringskassans insamlade uppgifter.

Det praktiska genomförandet

SKR bedömer att detaljerna i det praktiska genomförandet är otydliga. Att uppgifter skall delas framgår, men inte närmare vilka uppgifter. Vilken part ansvarar för att föra in uppgifterna i de nya system som skall tas fram? Kommer parternas system att kunna kommunicera på ett obehindrat sätt, eller kommer det att krävas omfattande manuell handpåläggning? Behöver parterna nya system för att hantera den nya lagstiftningen? Det finns ett antal frågeställningar som inte besvaras av utredningen. Dessa frågetecken behöver redas ut i den fortsatta beredningen.

Utred Socialstyrelsen som alternativ insamlande myndighet

SKR anser att utredningen brister i att belysa andra möjliga insamlande myndigheter, till exempel Socialstyrelsen. Socialstyrelsen har befintliga strukturer och rutiner för kommunerna, att inrapportera data över biståndsmottagare, som hade kunnat vidareutvecklats för uppföljning av Finsam-insatser. Socialstyrelsen samlar även in många uppgifter från regionerna. Det kunde även finnas synergier mellan ett sådant uppdrag och Socialstyrelsens uppgifter som rör statlig styrning med kunskap och samordning av statliga insatser inom socialtjänst och hälso- och sjukvård. SKR menar därför att den fortsatta utredningen behöver kompletteras med ett sådant perspektiv.

Oberoende översyn av Finsam-lagstiftningen.

Då uppföljning och utvärdering endast är ett av flera utvecklingsområden för den finansiella samordningen, vill SKR inledningsvis påtala att vi fortsatt ser behov av en oberoende och genomgripande översyn av den finansiella samordningen. SKR har tidigare i skrivelse påtalat att Regeringen bör ta initiativ till en bred översyn av finsamlagstiftningen[1].

[1] WEBB-05-20-00029-37-Skrivelse-Oversyn-av-Finsam-slutversion (1).pdf

Kapitel 4 - En ny lag för behandling av personuppgifter

SKR tillstyrker att införa en ny lag om behandling av personuppgifter vid uppföljning av rehabiliteringsinsatser som finansieras av samordningsförbund (4.1)

SKR delar utgångspunkten att insatser inom ramen för den finansiella samordningen bör följas upp och utvärderas på lokal och nationell nivå. Detta är viktigt för att kunna följa upp att de individer som behöver samordnad rehabilitering får det, att stödet ger effekt, samt att utveckling av effektiva insatser underlättas inom samordningsförbunden.

SKR tillstyrker förslaget att lagen ska ge Försäkringskassan möjlighet att behandla personuppgifter på ett ändamålsenligt sätt och samtidigt skydda personlig integritet (4.2.1) och ändamålet att personuppgifter får behandlas om det är nödvändigt för att följa upp rehabiliteringsinsatser finansierade av samordningsförbund (4.4.2)

Kapitel 5 - Uppgiftsskyldighet och sekretess

SKR tillstyrker förslaget att Arbetsförmedlingen, regioner, kommuner och samordningsförbund ska vara skyldiga att lämna uppgifter till Försäkringskassan (5.1)

SKR delar de avvägningar som görs gällande personuppgiftsbehandling, men saknar en bedömning kring vilka uppgifter som ska inhämtas, uppgiftslämnarbördan och vilka analyser som ska tas fram även i det avsnitt som berör kommunala och regionala konsekvenser.

Det är viktigt att väga nyttan av insamling av uppgifter - mot att resurser tas i anspråk för denna utökade uppgiftslämnarbörda. Vilka uppgifter som ska hämtas in bör tas fram i samråd mellan berörda parter. Vidare är det viktigt att redovisning och analys sker på ett sådant sätt att den bidrar till utveckling av arbetet för de ingående parterna lokalt, såväl som på nationell nivå. Individernas egna upplevelser kan här bidra till att spegla vad insatserna faktiskt ger för effekt.

SKR tillstyrker förslaget att sekretess ska gälla hos Försäkringskassan i verksamhet som rör uppföljning av rehabiliteringsinsatser som finansieras av samordningsförbund för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till honom eller henne lider men om uppgiften röjs. (5.2). SKR välkomnar

alltså att sekretess införs, men anser samtidigt att den föreslagna sekretessregleringen behöver övervägas ytterligare. De uppgifter som ska behandlas inom ramen för uppföljningen härrör i stor utsträckning från hälso- och sjukvården och socialtjänsten och avser många gånger personer i särskilt utsatta situationer. Mot den bakgrunden är det inte tillräckligt klargjort i utredningen varför uppgifterna, när de förs över till Försäkringskassan, ska omfattas av ett svagare sekretesskydd än det skydd som gäller hos de utlämnande verksamheterna.

Utredningen framhåller själv att den aktuella personuppgiftsbehandlingen innebär ett betydande integritetsintrång och att den därför behöver omges av tydliga och verkningsfulla skyddsåtgärder. Den föreslagna sekretessbestämmelsen motiveras emellertid i huvudsak med att den anknyter till Försäkringskassans ordinarie sekretessnivå. SKR anser att detta inte fullt ut svarar mot frågan om vilket sekretesskydd som är sakligt motiverat med hänsyn till uppgifternas art, ursprung och sammanhang. Den konkreta risken för den enskilde är framför allt att skyddsmarginalen minskar. Känsliga uppgifter om exempelvis psykisk ohälsa, missbruk, suicidrisk eller andra hälsotillstånd kan i fler situationer bli föremål för utlämnandeprövning och skyddas då inte lika starkt som de gjorde hos hälso- och sjukvården eller socialtjänsten. Ur individens perspektiv är det svårt att förstå varför skyddet för uppgiften ska bli svagare bara därför att den behandlas av en annan myndighet.

Enligt SKR bör regeringen därför, i den fortsatta beredningen, närmare analysera huruvida det föreslagna sekretesskyddet är proportionerligt och tillräckligt starkt i förhållande till den omfattande behandling av känsliga uppgifter som lagen möjliggör. Om uppgifter från hälso- och sjukvården samt socialtjänsten ska kunna ingå i en nationell uppföljningsdatabas bör det också tydligt redovisas varför sekretesskyddet hos den mottagande myndigheten inte bör motsvara, eller på annat sätt kompensera för, det starkare skydd som gäller hos de utlämnande verksamheterna.

Kapitel 7 - Ikraftträdande

SKR har svårt att bedöma huruvida tidsrymden för ikraftträdande är tillräcklig. Kommuner och regioner behöver få förtydliganden kring *vilka* uppgifter som skall inhämtas, på *vilket sätt* de skall inhämtas, *vem* som ansvarar för att uppgifterna förs in i system, samt huruvida kommuner och regioner behöver utveckla *nya egna system* i samband med införandet. Vidare kan ett införande under semesterperiod hos våra medlemmar medföra utmaningar i sig.

Kapitel 8 – konsekvenser

Kommuner och regioner 8.2.3.

I utredningen konstateras att det är frivilligt för kommuner och regioner att delta i finansiell samordning – varför den ökade uppgiftsbördan endast uppstår om kommunen eller regionen väljer att delta. Vidare hävdas i utredningen att det administrativa momentet i sig inte är nytt och att den ökade uppgiftsbördan är av marginell omfattning. Den bedömningens giltighet går inte att bedöma - eftersom vilka uppgifter som ska hämtas in inte är preciserade i utredningen.

SKR saknar även som tidigare nämnts en bedömning av eventuella kostnader som skulle kunna uppstå om kommuner och regioner behöver justera eller förändra sina verksamhetssystem. Utredningen har räknat fram en kostnad för Försäkringskassan om 18 miljoner kronor för utveckling av nya verksamhetssystem, varför det torde finnas en uppfattning om mängd och art av de personuppgifter som skall hanteras. Den förändrade lagstiftningen skulle också innebära att regionens eller kommunens personal för detta ändamål får behandla fler personuppgifter och behöver göra ändringar i sina verksamhetssystem.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Henriksson
Ordförande